

ALEXIS DE TOCQUEVILLE • Amerika'da Demokrasi

De la démocratie en Amérique

İletişim Yayınları 2270 • Politika Dizisi 139

ISBN-13: 978-975-05-1891-1

© 2016 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2016, İstanbul

EDITÖR Ahmet İnsel

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Remzi Abbas

BASKI ve CİLT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ALEXIS DE TOCQUEVILLE

Amerika'da Demokrasi

De la démocratie en Amérique

ÇEVİREN *Seçkin Sertdemir Özdemir*

CENGİZ ÇAĞLA'NIN ÖNSÖZÜ VE
SEÇKİN SERTDEMİR ÖZDEMİR'İN SONSÖZÜYLE

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

AMERİKA'DA DEMOKRASİ'YE GİRİŞ - CENGİZ ÇAĞLA..... 15

BİRİNCİ CİLT

12. BASKI İÇİN BİLGİLENDİRME..... 27

GİRİŞ..... 29

BİRİNCİ KISIM..... 43

BÖLÜM I

KUZEY AMERİKA'NIN DIŞ KONUMU..... 45

BÖLÜM II

BAŞLANGIÇ NOKTASI VE BUNUN ANGLO-AMERİKALILARIN GELECEĞİ İÇİN ÖNEMİ ÜZERİNE..... 53

Anglo-Amerikalıların Yasalarının ve Âdetlerinin Sunduğu Bazı Benzersiz Özelliklerin Nedenleri..... 68

BÖLÜM III

ANGLO-AMERİKALILARIN TOPLUMSAL DURUMU..... 70

Anglo-Amerikalıların Toplumsal Durumunun Göze Çarpan Noktası

Esas İtibariyle Demokratik Olmasıdır..... 70

Anglo-Amerikalıların Toplumsal Durumunun Siyasal Sonuçları..... 76

BÖLÜM IV

AMERİKA'DA HALKIN EGEMENLİĞİ İLKESİ ÜZERİNE..... 78

BÖLÜM V

BİRLİK HÜKÜMETİNDEN BAHSETMEDEN ÖNCE

BAZI EYALETLERDE OLANLARI İNCELEME ZORUNLULUĞU	81
Amerika'da Kent Sistemi Üzerine.....	82
Kentin Çevresi.....	83
New England Kentinin Kuvvetleri.....	83
Kent Yaşamı Üzerine.....	86
New England'da Kent Tini.....	88
New England'da İdari Bölgeler Üzerine.....	90
New England'da Yönetim Üzerine.....	91
Birleşik Devletler'de Yönetim Üzerine Genel Fikirler.....	100
Eyalet Üzerine.....	103
Eyaletin Yasama Kuvveti.....	104
Eyaletin Yürütme Kuvveti Üzerine.....	105
Birleşik Devletler'de İdari Ademimerkeziyetin Siyasal Etkileri Üzerine.....	106

BÖLÜM VI

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE YARGI KUVVETİ VE

ONUN SİYASAL TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİSİ ÜZERİNE	117
Amerikan Yargıçlarına Atfedilen Diğer Kuvvetler.....	122

BÖLÜM VII

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE SİYASAL YARGILAMA ÜZERİNE	124
--	-----

BÖLÜM VIII

FEDERAL ANAYASA ÜZERİNE	129
Federal Anayasanın Tarihi.....	129
Federal Anayasanın Özeti.....	131
Federal Hükümetin Görevleri.....	132
Federal Kuvvetler.....	134
Yasama Kuvvetleri.....	134
Senato ve Temsilciler Meclisi Arasındaki Diğer Farklılıklar.....	136
Yürütme Kuvveti Üzerine.....	137
Fransa'da Anayasal Bir Kralın Statüsüyle	
Birleşik Devletler'de Başkanın Statüsü Hangi Açıdan Farklıdır?.....	138
Yürütme Kuvvetinin Etkisini Arttırabilecek Arzî Nedenler.....	141
Kamusal Meseleleri Yönetirken Birleşik Devletler Başkanının	
Neden Mecliste Çoğunluğa Sahip Olmaya İhtiyacı Yoktur?.....	142
Başkanlık Seçimi Üzerine.....	143
Seçim Yöntemi.....	146
Seçim Krizi.....	149
Başkanın Yeniden Seçilmesi.....	150
Federal Mahkemeler Üzerine.....	152

Federal Mahkemelerin Yetkilerini Saptama Biçimi	155
Yargılama Yetkisiyle İlgili Farklı Olaylar	157
Federal Mahkemelerin İşleyiş Biçimi	160
Devletin Büyük Kuvvetleri Arasında Yüksek Mahkeme'ye Ayrılan Önemli Mevki	163
Federal Bileşim Eyaletlerin Bileşiminden Hangi Açıdan Üstündür?	164
Amerika Birleşik Devletleri'nin Federal Yapısını Diğer Federal Yapılardan Ayrıran Şey	168
Federal Sistemin Avantajları ve Özellikle Amerika İçin Faydası Üzerine	171
Federal Sistemin Tüm Halklar İçin Uygun Olmamasının Nedeni ve Anglo-Amerikalıların Bu Sistemi Kabul Etmesine Olanak Tanıyan Şey	175

İKİNCİ KISIM

BÖLÜM I

BİRLEŞİK DEVLETLER'İ HALKIN YÖNETTİĞİNİ KESİN BİR BİÇİMDE NASIL SÖYLEYEBİLİRİZ?	185
--	-----

BÖLÜM II

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE PARTİLER ÜZERİNE	186
Birleşik Devletler'de Aristokratik Partilerin İzleri	190

BÖLÜM III

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ ÜZERİNE	192
--	-----

BÖLÜM IV

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE SİYASAL ÖRGÜTLENMELER	200
--	-----

BÖLÜM V

AMERİKA'DA DEMOKRASI HÜKÜMETİ ÜZERİNE	207
Genel Oy Üzerine	207
Halkın Seçimleri ve Seçimlerde Amerikan Demokrasinin Güdülleri Üzerine	208
Demokrasinin Bu Güdülleri Kısım Düzeltilebilecek Unsurlar Üzerine	210
Amerikan Demokrasinin Seçim Yasaları Üzerinde Yaptığı Etki	212
Amerikan Demokrasinin Etkisi Altındaki Kamu Görevlileri	214
Amerikan Demokrasinin Etkisi Altında Üst Düzey Görevlilerin [Magistrats] Keyfiliği Üzerine	216
Birleşik Devletler'de İdari İstikrarsızlık	218
Amerikan Demokrasinin Etkisi Altında Kamusal Yükümlülükler Üzerine	219
Görevlilerin Ücretlerinin Sabitlenmesi Konusunda Amerikan Demokrasinin Güdülleri Üzerine	222
Amerikan Hükümetini Ekonomi Yapmaya Zorlayan Nedenleri Ayırt Etmenin Güçlüğü	225
Birleşik Devletler'in Kamusal Harcamalarıyla Fransa'nınkileri Karşılaştırabilir miyiz?	225
Demokraside Yönetenlerin Yozlaşması ve Zaafları Üzerine; Bunun Kamusal Ahlak Üzerindeki Etkileri Hakkında	230
Demokrasinin Muktedir Olduğu Girişimler Üzerine	232
Amerikan Demokrasinin Genel Olarak Kendisi Üzerinde Uyguladığı İktidar Üzerine	234
Amerikan Demokrasinin Dışışleri Yürütme Biçimi Üzerine	236

BÖLÜM VI

AMERİKAN TOPLUMUNUN DEMOKRATİK HÜKÜMETTEN ÇIKARDIĞI REEL AVANTAJLAR NELERDİR?	241
Amerikan Demokrasisinin Etkisi Altında Yasaların Genel Eğilimi ve Yasaları Uygulayanların Güdülleri Üzerine.....	241
Birleşik Devletler'de Kamusal Tin Üzerine.....	245
Birleşik Devletler'de Haklar İdesi Üzerine.....	248
Birleşik Devletler'de Yasalara Saygı Üzerine.....	250
Birleşik Devletler'de Siyasal Teşekkülün Tüm Kısımlarında Hâkim Olan Etkinlik ve Bunun Toplum Üzerinde Yaptığı Etki.....	252

BÖLÜM VII

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE ÇOĞUNLUĞUN KADIR-İ MUTLAKLIĞI VE BUNUN ETKİLERİ ÜZERİNE	256
Amerika'da çoğunluğun Kadir-i Mutlaklığı Demokrasilerde Doğal Olan Yasal ve İdari İstikrarsızlığı Nasıl Arttırır?.....	258
Çoğunluğun Tiranlığı.....	260
Çoğunluğun Kadir-i Mutlaklığının Amerikalı Kamu Görevlilerinin Keyfilikleri Üzerindeki Etkileri.....	263
Amerika'da çoğunluğun Düşünce Üzerinde Uyguladığı Kuvvet Hakkında.....	264
Çoğunluğun Tiranlığının Amerikalıların Ulusal Karakteri Üzerindeki Etkileri; Birleşik Devletler'de Mahkeme Tini Üzerine.....	266
Amerikan Cumhuriyetlerinin En Büyük Tehlikesinin çoğunluğun Kadir-i Mutlaklığından Kaynaklanması.....	269

BÖLÜM VIII

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE ÇOĞUNLUĞUN TIRANLIĞINI MUTEDİL KILAN UNSURLAR ÜZERİNE	271
İdari Merkezîyetin Bulunmaması.....	271
Birleşik Devletler'de Adli Tin Üzerine, ve Bu Demokraside Nasıl Bir Denge Unsuru Oluşturur?.....	272
Birleşik Devletler'de Siyasal Kurum Olarak Düşünülen Jüri Üzerine.....	279

BÖLÜM IX

BİRLEŞİK DEVLETLER'İ DEMOKRATİK CUMHURİYETİ SÜRDÜRMEYE YÖNLENDİREN TEMEL NEDENLER ÜZERİNE	286
Birleşik Devletler'de Demokratik Cumhuriyetin Sürdürülmesine Yardımcı Olan Arızî veya İlahî Nedenler Üzerine.....	286
Yasaların Birleşik Devletler'de Demokratik Cumhuriyetin Sürdürülmesi Üzerindeki Etkisi Hakkında.....	295
Teamüllerin Birleşik Devletler'de Demokratik Cumhuriyetin Sürdürülmesi Üzerindeki Etkisi Hakkında.....	296
Siyasal Kurum Olarak Düşünülen Din Üzerine; Din Nasıl Amerikalılar Arasında Demokratik Cumhuriyetin Korunmasına Büyük Ölçüde Hizmet Eder?.....	296
Birleşik Devletler'de Dinsel İnanışların Siyasal Toplum Üzerinde Yaptığı Dolaylı Etki.....	299
Amerika'da Dini Kudretli Kılan Temel Nedenler Üzerine.....	303
Amerikalıların Bilgileri, Alışkanlıkları ve Pratik Deneyimleri Demokratik Kurumların Başarısına Nasıl Katkıda Bulunur?.....	309

Birleşik Devletler'de Demokratik Cumhuriyetin Korunmasına Yasaların Fiziksel Koşullardan Daha Çok, Teamüllerin de Yasalardan Daha Çok Hizmet Etmesi	313
Yasalar ve Teamüller Amerika'dan Başka Bir Yerde Demokratik Kurumları Sürdürmek İçin Yeterli midir?	316
Avrupa'ya Göre Üstün Olan Şeyin Önemi	319
BÖLÜM X	
BİRLEŞİK DEVLETLER TOPRAKLARINDA İKAMET EDEN ÜÇ İRKİN GÜNCEL DURUMU VE MUHTEMEL GELECEĞİ ÜZERİNE BİRKAÇ DÜŞÜNCE	324
Birlik'in Sahip Olduğu Bölgelerde İkamet Eden Kızılderili Kabilelerin Güncel Durumu ve Muhtemel Geleceği	329
Birleşik Devletler'de Siyah Irkın Edindiği Konum; Onun Mevcudiyetinin Beyazları Karşı Karşıya Bıraktığı Tehlikeler	345
Amerikan Birliği'nin Kalıcı Olma Şansı Nedir? Onu Hangi Tehlikeler Bekler?	367
Birleşik Devletler'de Cumhuriyetçi Kurumlar Üzerine; Bunların Kalıcılık Şansları Nedir?	396
Birleşik Devletler'deki Ticari Büyüklüğün Sebepleri Üzerine Birkaç Düşünce	401
SONUÇ	409
NOTLAR	415

İKİNCİ CİLT

OKUYUCULARIN DİKKATİNE	439
-------------------------------------	-----

BİRİNCİ KISIM

<i>BİRLEŞİK DEVLETLER'DE DEMOKRASİNİN ENTELEKTÜEL HAREKET ÜZERİNDEKİ ETKİSİ</i>	441
--	-----

BÖLÜM I

AMERİKALILARIN FELSEFİ YÖNTEMİ ÜZERİNE	443
---	-----

BÖLÜM II

DEMOKRATİK HALKLARDA İNANÇLARIN TEMEL KAYNAĞI ÜZERİNE	448
--	-----

BÖLÜM III

NEDEN AMERİKALILAR ATALARI İNGİLİZLERDEN DAHA FAZLA GENEL FİKİRLERE MEYLEDER VE BUNLARI BEĞENİRLER?	452
--	-----

BÖLÜM IV

NEDEN AMERİKALILAR SİYASAL KONULARDA FRANSIZLAR KADAR GENEL FİKİRLERE ASLA İLGI DUymAZLAR?	457
---	-----

BÖLÜM V

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE DİN DEMOKRATİK GÜDÜLERİ NASIL KULLANIR?	459
--	-----

BÖLÜM VI	
BİRLEŞİK DEVLETLER'DE KATOLİKLİĞİN İLERLEMESİ ÜZERİNE	467
BÖLÜM VII	
DEMOKRATİK HALKLARIN ZİHİNLERİNİ PANTEİZME DOĞRU YÖNLENDİREN ŞEY	469
BÖLÜM VIII	
EŞİTLİK AMERİKALILARA İNSANIN SINIRSIZ YETKİNLEŞEBİLİRLİĞİNİ NASIL TELKİN EDER?	471
BÖLÜM IX	
AMERİKALILARIN ÖRNEĞİ DEMOKRATİK BİR HALKIN BİLİME, EDEBİYATA VE SANATA YÖNELİK KABİLİYETE VE EĞİLİME SAHİP OLAMAYACAĞINI KANITLAMAZ MI?	473
BÖLÜM X	
NEDEN AMERİKALILAR TEORİDEN DAHA ÇOK PRATİK BİLİMLERLE İLGİLENİRLER?	478
BÖLÜM XI	
AMERİKALILAR NASIL BİR TİNLE SANATLA UĞRAŞIRLAR?	485
BÖLÜM XII	
AMERİKALILAR NEDEN HEM ÇOK ÖNEMLİ HEM DE ÇOK ÖNEMSİZ ANITLAR ORTAYA KOYARLAR?	490
BÖLÜM XIII	
DEMOKRATİK YÜZYILLARIN EDEBİ ÖZELLİKLERİ	492
BÖLÜM XIV	
EDEBİ ENDÜSTRİ ÜZERİNE	498
BÖLÜM XV	
YUNAN VE LATİN EDEBİYATI İNCELEMELERİ NEDEN DEMOKRATİK TOPLUMLARDA ÖZELLİKLE YARARLIDIR?	499
BÖLÜM XVI	
AMERİKAN DEMOKRASİSİ İNGİLİZCEYİ NASIL DEĞİŞTİRDİ?	501
BÖLÜM XVII	
DEMOKRATİK ULUSLARDA ŞİİRİN BAZI KAYNAKLARI ÜZERİNE	507
BÖLÜM XVIII	
AMERİKALI YAZARLAR VE HATİPLER NEDEN GENELLİKLE LAF KALABALIĞI YAPARLAR?	513
BÖLÜM XIX	
DEMOKRATİK HALKLARIN TİYATROSU ÜZERİNE BİRKAÇ GÖZLEM	515
BÖLÜM XX	
DEMOKRATİK YÜZYILLARDA TARİHÇİLERE ÖZGÜ TEMAYÜLLER ÜZERİNE	520
BÖLÜM XXI	
BİRLEŞİK DEVLETLER'DE PARLAMENTER BELAGAT ÜZERİNE	524

İKİNCİ KISIM

DEMOKRASİNİN AMERİKALILARIN DUYGULARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ..... 529

BÖLÜM I

**DEMOKRATİK HALKLAR NEDEN ÖZGÜRLÜKTEN ÇOK EŞİTLİĞE
DAHA ÇOŞKULU VE DAHA KALICI BİR SEVGİ BESLERLER?**..... 531

BÖLÜM II

DEMOKRATİK ÜLKELERDE BİREYCİLİK ÜZERİNE..... 535

BÖLÜM III

**BİREYCİLİK NASIL BAŞKA BİR ÇAĞDAN DEĞİL DE,
DEMOKRATİK DEVRİMDEN ÇIKARKEN DAHA ÖNEMLİ HALE GELİR?**..... 538

BÖLÜM IV

AMERİKALILAR ÖZGÜR KURUMLARLA BİREYCİLİĞE KARŞI NASIL SAVAŞIRLAR?..... 540

BÖLÜM V

AMERİKALILARIN SİVİL YAŞAMDA KAMUSAL ÖRGÜTLENMELERİ KULLANMASI ÜZERİNE..... 544

BÖLÜM VI

ÖRGÜTLER İLE GAZETELERİN İLİŞKİSİ ÜZERİNE..... 549

BÖLÜM VII

SİVİL ÖRGÜTLENMELER VE SİYASAL ÖRGÜTLENMELER ARASINDAKİ İLİŞKİLER..... 553

BÖLÜM VIII

**AMERİKALILAR DOĞRU ANLAŞILMIŞ MENFAAT ÖĞRETİSİYLE
NASIL BİREYCİLİĞE KARŞI MÜCADELE EDERLER?**..... 558

BÖLÜM IX

AMERİKALILAR DOĞRU ANLAŞILMIŞ MENFAAT ÖĞRETİSİNİ DİNSEL KONULARA NASIL UYGULARLAR?..... 562

BÖLÜM X

AMERİKA'DA MADDİ RAHATLIK İSTEĞİ ÜZERİNE..... 565

BÖLÜM XI

DEMOKRATİK YÜZYILLARDA MADDİ HAZLARA DÖNÜK SEVGİNİN ÜRETTİĞİ TİKEL ETKİLER ÜZERİNE..... 568

BÖLÜM XII

BAZI AMERİKALILAR NEDEN ÇOŞKULU BİR SİRİTÜALİZM SERGİLERLER?..... 571

BÖLÜM XIII

AMERİKALILAR RAHAT KOŞULLARI İÇİNDE NEDEN BÖYLESİNE KAYGILI GÖRÜNÜRLER?..... 573

BÖLÜM XIV

**AMERİKALILARDA MADDİ HAZLAR SEVGİSİ, ÖZGÜRLÜK AŞKIYLA VE
KAMUSAL MESELELERE YÖNELİK İLGİYLE NASIL BİRLEŞİR?**..... 577

BÖLÜM XV

**DİNSEL İNANISLAR AMERİKALILARIN RUHUNU
NASIL ZAMAN ZAMAN MADDİ HAZLARDAN UZAKLAŞTIRIR?**..... 580

BÖLÜM XVI

AŞIRI RAHATLIK SEVGİSİ RAHATLIĞA NASIL ZARAR VEREBİLİR? 585

BÖLÜM XVII

EŞİTLİK VE KUŞKU ZAMANLARINDA

BEŞERİ EYLEMLERİN AMAÇLARINA MESAFE ALMAK NEDEN ÖNEMLİDİR? 587

BÖLÜM XVIII

AMERİKA'DA NEDEN HER TÜRLÜ DÜRÜST MESLEK SAYGIDEĞER SAYILIR? 590

BÖLÜM XIX

NEREDYSE TÜM AMERİKALILARI ENDÜSTRİYEL MESLEKLERE DOĞRU YÖNELTEN NEDENLER 592

BÖLÜM XX

ENDÜSTRİDEN BİR ARİSTOKRASI DOĞABİLİR Mİ? 596

ÜÇÜNCÜ KISIM

DEMOKRASİNİN GERÇEK ANLAMıyla TEAMÜLLER ÜZERİNDE ETKİSİ 601

BÖLÜM I

TOPLUMSAL KOŞULLAR EŞİTLENDİĞİ ÖLÇÜDE TEAMÜLLER DE NASIL İLİMLİ HALE GELİRLER? 603

BÖLÜM II

DEMOKRASİ AMERİKALILARIN KALICI İLİŞKİLERİNİ NASIL DAHA SADE VE DAHA KOLAY HALE GETİRİR? 608

BÖLÜM III

AMERİKALILAR KENDİ ÜLKELERİNDE PEK AZ ALINGANLARKEN NEDEN BİZİM ÜLKEMİZDE ÇOK HASSAS GÖRÜNÜRLER? 611

BÖLÜM IV

ÖNCEKİ ÜÇ BÖLÜMDEN ÇIKAN SONUÇLAR 615

BÖLÜM V

DEMOKRASİ, HİZMETLİ İLE EFENDİ ARASINDAKİ İLİŞKİYİ NASIL DEĞİŞTİRİR? 617

BÖLÜM VI

DEMOKRATİK KURUMLAR VE TEAMÜLLER KİRA BEDELİNİ YÜKSELTMEYE VE KİRALAMA SÜRESİNİ KISALTMAya NASIL YÖNELİR? 625

BÖLÜM VII

DEMOKRASİNİN MAŞLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 628

BÖLÜM VIII

DEMOKRASİNİN AİLE ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 631

BÖLÜM IX

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE GENÇ KIZLARIN EĞİTİMİ 637

BÖLÜM X

EŞ OLARAK GENÇ KIZLAR 640

BÖLÜM XI

AMERİKA'DA KOŞULLARIN EŞİTLİĞİ

HAYIRLI TEAMÜLLERİN SÜRDÜRÜLMESİNE NASIL KATKIDA BULUNUR?..... 643

BÖLÜM XII

AMERİKALILAR KADIN VE ERKEK EŞİTLİĞİNİ NASIL ANLARLAR?..... 649

BÖLÜM XIII

EŞİTLİK AMERİKALILARI NASIL BİR SÜRÜ KÜÇÜK TİKEL TOPLULUĞA DOĞAL OLARAK BÖLER?..... 653

BÖLÜM XIV

AMERİKALILARIN TAVIRLARI ÜZERİNE BAZI TEFEKKÜRLER..... 655

BÖLÜM XV

AMERİKALILARIN AĞIRBAŞLILIĞI ÜZERİNE; BU AĞIRBAŞLILIK NEDEN ONLARIN

DÜŞÜNCSİZCE HAREKETLERDE BULUNMALARINI ENGELLEMEZ?..... 659

BÖLÜM XVI

AMERİKALILARIN ULUSAL ÖZSAYGISI

NEDEN İNGİLİZLERİNKİNDEN DAHA KAYGILI VE DAHA KAVGACIDIR?..... 662

BÖLÜM XVII

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE TOPLUM NASIL HEM HAREKETLİ

HEM DE TEKDÜZE BİR GÖRÜNÜME SAHIPTİR?..... 665

BÖLÜM XVIII

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE VE DEMOKRATİK TOPLUMLARDA ŞEREF ÜZERİNE..... 667

BÖLÜM XIX

BİRLEŞİK DEVLETLER'DE İNSANLARIN NEDEN HEM BU KADAR ÇOK İHTİRASI VARDIR

HEM DE ÇOK BÜYÜK İHTİRASLARI YOKTUR?..... 679

BÖLÜM XX

BELLİ DEMOKRATİK ULUSLARDA MEVKİ ELDE ETME ZANAATI ÜZERİNE..... 685

BÖLÜM XXI

NEDEN BÜYÜK DEVRİMLER NADİREN GÖRÜLÜR?..... 687

BÖLÜM XXII

DEMOKRATİK HALKLAR NEDEN DOĞAL OLARAK BARIŞ İSTERKEN

DEMOKRATİK ORDULAR İSE DOĞAL OLARAK SAVAŞ İSTERLER?..... 699

BÖLÜM XXIII

DEMOKRATİK ORDULARDA EN SAVAŞÇI VE EN DEVRİMCİ SINIF HANGİSİDİR?..... 705

BÖLÜM XXIV

DEMOKRATİK ORDULARI SEFERBERLİK BAŞLADIĞINDA DAHA ZAYIF

VE SAVAŞ UZADIĞINDA İSE DAHA KORKUTUCU KILAN NEDENLER..... 709

BÖLÜM XXV

DEMOKRATİK ORDULARDA DİSİPLİN ÜZERİNE..... 713

BÖLÜM XXVI

DEMOKRATİK TOPLUMLARDA SAVAŞ ÜZERİNE BAZI DÜŞÜNCELER..... 715

DÖRDÜNCÜ KISIM

DEMOKRATİK FİKİRLERİN VE DUYGULARIN

SİYASAL TOPLUM ÜZERİNDE YAPTIĞI ETKİ..... 721

BÖLÜM I

EŞİTLİK İNSANLARA ÖZGÜR KURUMLAR SEVGİSİNİ DOĞAL OLARAK VERİR..... 723

BÖLÜM II

**DEMOKRATİK HALKLAR HÜKÜMET KONUSUNDA KUVVETLERİ
BİR NOKTADA TOPLAMAYA DOĞAL OLARAK DAHA FAZLA MEYİLLİDİRLER**..... 725

BÖLÜM III

**İKTİDARI BİR NOKTADA TOPLAMA KONUSUNDA
DEMOKRATİK HALKLARIN DUYGULARI FİKİRLERİYLE UYUMLUDUR**..... 728

BÖLÜM IV

**DEMOKRATİK BİR HALKI İKTİDARINI MERKEZİLEŞMEYE İTEN
VEYA BUNDAN VAZGEÇİREN BİRKAÇ TİKEL VE ARIZÎ NEDEN ÜZERİNE**..... 732

BÖLÜM V

**GÜNÜMÜZÜN AVRUPA ULUSLARI ARASINDA HER NE KADAR EGEMENLER
DAHA AZ İSTİKRARLI OLSALAR DA, HÜKÜMETİN KUVVETİ ARTAR**..... 737

BÖLÜM VI

DEMOKRATİK ULUSLAR HANGİ TÜR DESPOTİZM TÜRÜNDEN KORKMALIDIRLAR?..... 748

BÖLÜM VII

ÖNCEKİ BÖLÜMLERİN SONUCU OLARAK..... 754

BÖLÜM VIII

GENEL BİR DEĞERLENDİRME..... 762

NOTLAR..... 766

SONSÖZ

AMERİKA'DA DEMOKRASİ'NİN GÜNCEL SİYASAL ANLAMI - SEÇKİN SERTDEMİR ÖZDEMİR..... 773

Eşitlik ve Özgürlük Paradigması Olarak Demokrasi..... 775

Demokrasilere Özgü Yeni Bir Tür Despotizm Tehlikesi..... 778

Post-totaliter Dönemde Tocqueville'in Düşüncesinin Etkisi..... 780

Sonuç..... 783

AMERİKA'DA DEMOKRASİ'YE GİRİŞ

CENGİZ ÇAĞLA

Alexis de Tocqueville (1805-1859), iki ciltlik eseri *De la Démocratie en Amérique*'le ünlü oldu. İlk cildi 1835 ve ikinci cildi 1840 yıllarında Paris'te yayımlanan bu yapıt, Tocqueville'in dostu Gustave de Beaumont'la birlikte yaptığı Amerika yolculuğunun ürünüdür. Yazar, ilk ciltte Amerika Birleşik Devletleri'nde o tarihte yürürlükte olan demokratik sistemin ayrıntılı bir betimlemesini ve çözümlemesini sunar. Amerikan demokrasisinin kurumlarını tanıtır, siyasal iktidarın oluşumunu, eşitlik ve özgürlük bilincini ve demokratik sistemin yaşam koşullarını gözler önüne sermeye çalışır. İkinci cilt ise, demokrasi olgusunun felsefi ve sosyolojik düzeyde incelenmesine ayrılmıştır. Amerika bu cildin görece küçük bir bölümünü kapsamaktadır. John Stuart Mill, Fransa'da ilk cilt kadar ilgi görmeyen bu kitap hakkında, "demokrasi üstüne yazılmış ilk büyük siyaset felsefesi eseri" ifadesini kullanacaktır. Gerçekten de, demokrasinin doğası üstüne en derinlikli çözümlenmeleri yapmış yazarların başında Tocqueville'in adını özellikle anmak gerekir.

Tocqueville'e göre, demokrasinin temel ilkesi olan halk egemenliği Amerika'da Fransa'dan çok önce hayata geçirilmişti, hem de daha "doğrudan", daha "sınırsız" ve daha "mutlak" olarak. Amerika'da halk egemenliği ilkesi diğer bazı ülkelerde olduğu gibi gizli saklı ya da soyut değildi. Yasalar tarafından açıkça ilan edilmiş ve geleneklerce de benimsenmişti.

Tocqueville, halk egemenliğini örneklemeye Amerika'daki belediye örgütlerini tanıtarak başlar. Belediyeler neredeyse tüm toplumlarda vardır, ancak gerçek özerklik içinde çalışmaları çok nadir görülür. Tocqueville'e göre belediyeler olmadan da insanlar özgür hükümetlere sahip olabilir, ancak asla özgür olamazlar. Bu iddiasını desteklemek için Massachusetts eyaletindeki New England belediyesini örnek olarak gösterir. Burada yerel vergilerin belediye tarafından toplandığının altını çizer. Amerika'da iktidar iki farklı düzeyde merkezleşmiştir. Eyaletler ve federal devlet düzeyinde iki iktidar vardır. Komünler ise gerçek hayatın, günlük hayatın içindedir.

Amerika'yla Fransa arasındaki temel fark idari yerinden yönetim (*décentralisation administrative*) düzeyinde kendini gösterir. Fransa'da belediye başkanının tek başına karar aldığı konularda

Amerika'da on dokuz kişilik belediye meclisi karar almaktadır. Önemli kararlar ise tüm seçmenlere sorulur. Tocqueville'e göre İngiltere ve Amerika'da siyasal merkezleşme vardır, ancak idari merkezleşme yoktur. Öte yandan, Fransa'da 18. yüzyıldan beri hem idari hem de siyasal merkezleşme gerçekleştirilmeye çalışılmakta, bu da toplumun dinamizmini sekteye uğratmaktadır. Tocqueville'e göre, "toplumsal durum" (*état social*) her zaman "siyasal durum"un (*état politique*) temelinde bulunur. Amerika'da toplumsal durum demokratik olduğu için siyasal durumun hâkim özelliği de demokratiktir.

Amerikan yönetim yapısının özelliklerini belirttikten sonra sıra hukuk sistemini betimlemeye gelir. Tocqueville'e göre, Amerikalılarda Avrupalıları şaşırtacak derecede güçlü yargıçlar vardır. Yargıç, siyasal ve toplumsal yaşamın her anında hazır ve nazırdır. Yargının ayırt edici üç özelliği vardır. İlki, yargıcın ancak bir anlaşmazlık olduğunda devreye girmesidir ki bu hakem rolüne tekabül eder. İkincisi, yargıcın özel tekil durumlarla ilgili hüküm verip, genelle ilgilenmemesidir. Üçüncü olarak da yargıç ancak kendisine başvurulduğunda harekete geçebilir. "Amerikan yargıçlarının gücü nereden gelir?" sorusu üstüne düşünen Tocqueville, halkın yargıçlara anayasayı düzeltme hakkını tanımış olmaları üzerinde durur. Amerika Birleşik Devletleri'nde anayasa yasama organı üyelerini sade vatandaşla bağladığı gibi bağlar. Yani geçerli olduğu sürece anayasa maddeleri herkesi bağlar. Bir yargıç bir kanunu uygulamayı reddettiğinde iki yol vardır: "ya halk anayasayı değiştirecek, ya da yasama organı kanunu değiştirecektir". Böyle baktığımızda Amerikalıların mahkemelerine büyük bir siyasal güç verdiklerini söyleyebiliriz. Ancak, dikkat edilmesi gereken olgu yargıcın yalnızca özel, tekil durumlarda yasayı uygulamayabileceği, kanunu doğrudan karşısına alamayacağıdır. Amerikan mahkemelerinin bu uygulaması, Tocqueville'e göre, özgürlük ve kamu düzeni bakımından son derece yararlıdır; çünkü belli sınırlar içinde mahkemelere tanınmış olan bu yetki siyasal meclislerin tiranlaşmasına karşı en büyük engellerden birini oluşturmaktadır.

Amerikan yargıçlarına tanınmış diğer yetkiler arasında, şikâyet ve suçlama üzerine kamu görevlilerini yargılama yetkisi de vardır. Bu hak, tüm yurttaşlar tarafından tüm mahkemelerde kullanılabilir. Oysa Fransa'da bu hak, sadece kral tarafından ve ancak gözle görülür bir suiistimal söz konusu olduğunda kullanılabilirdi. Birçok demokratik sistemde de kamu görevlilerinin yargılanması mülki amirin izniyle olasıdır. Tocqueville, Fransa'daki bu kısıtlamaları İngiliz ve Amerikalı dostlarına izah etmekte zorlandığını ifade etmiştir.

Amerika'da Demokrasî'nin ilk cildinde yazar Amerikan Federal Anayasası'nın ayrıntılı bir tasvirini yapar. Egemenlik birçok Avrupa ülkesinde tek ve bütüncül bir olguyken, Amerika'da eyalet devletleri ve birlik arasında bölüşülmüştür. Anayasa, birliğin (federal devletin) devletlere cepheden saldırı yapacağını, ancak gerektiğinde bireyi kendi devletine karşı savunacağını öngörmüştür. Bu yolla kanunun ilkesi zarar görmüş olmaz, ancak sonuçları düzeltilmiş olur. Burada söz konusu olan, demokrasileri kendilerini tehdit eden iki büyük tehlikeden korumaktır: yasamanın seçmenlerin iradesine bağlı olarak köleşmesi ve yürütmenin elinde olmayan tüm yetkilerin yasamada toplanması.

Bireysel özgürlüğün en önemli kendini gerçekleştirme alanlarından biri siyasal örgütlenme alanıdır. Tocqueville Amerika'da devlet eliyle kurulan siyasal örgütlerin dışında birey girişimiyle kurulan siyasal yapıların bolluğuna dikkat çeker. Örgütlenmek, insanı görüşlerini kesin olarak belli etmeye zorlar, çünkü bir gazetenin yazdığı fikirlere katılmaktan çok daha fazla maddi ve sembolik maliyeti

vardır. Tocqueville için, örgütlenme özgürlüğünün gerekli ve yararlı oluşunun temel sebebi, “çoğunluk tiranlığının” (*la tyrannie de la majorité*) karşısına bir set gibi dikilmesidir. Örgütlenme özgürlüğü Büyük Britanya’dan miras alınmış bir özgürlük olup, artık Amerikan yasalarına, kültür ve geleneklerine iyice yerleşmiştir. Demokrasilerde aristokrasilerdeki feodal ara kurumlar olmadığından örgütlenme özgürlüğüne özellikle ihtiyaç vardır. Özellikle de “prens keyfilikliğini ve partilerin despotizmini engellemek için”. Örgütlenme özgürlüğü, Avrupa’da bir mücadele aracı olarak görülür, oysa Amerika’da çoğunluğun imparatorluğunu zayıflatmanın aracıdır.

Amerikan usulü demokrasinin ortaya koyduğu bir başka olumlu özellik yoğun bir toplumsal etkinliğin geliştirilmiş oluşudur. Toplum bütünüyle seferber edilmiştir. Kadınlar, köleler ve yerliler oy kullanamıyor olsalar da, zengin kesim azınlıktadır ve çoğunluk olan orta halliler hükümeti bilfiil idare etmektedir. Bu olgunun yararları hiç de azımsanacak gibi değildir. Siyasal alanda yapılanlar daha sonra sivil toplum alanına yansıtılmakta, halk da kendi görüşlerine aykırı bir şey gördüğünde gücünü kullanarak müdahale etmektedir. Böylece demokrasi en yetenekli hükümetin bile tek başına başaramayacağı bir şeyi başarmaktadır. Meraklı bir tedirginliği, bütün gücünü, başka yerde bulunmayan büyük enerjisini tüm toplumsal bedene yaymakta ve genelde elverişsiz koşullarda bile harikalar yaratabilmektedir. Bunlar demokrasinin gerçek üstünlükleridir.

Amerikan demokrasisinde en büyük güç, çoğunluğun gücüdür. Tocqueville bu gücü anlatırken “çoğunluk imparatorluğu” deyimini geliştirmiştir. Bu konuya kafa yorarken toplumda mümkün olan en geniş kesimin çıkarının nasıl korunacağını araştırır. Temsilciler Meclisi üyeleri halk tarafından kısa bir süre için seçilince kendilerini seçenlere bağımlı hale gelirler. Çoğunluk dışında bir merciin karar alması düşünülemez. Ancak bu noktada çoğunluğun azınlığın gözlem ve taleplerine karşı nasıl bir tavır takınacağı önemlidir. Eğer çoğunluk azınlığı yok sayarsa tehlikeli bir alana girilmiş olur.

Bilindiği gibi Amerika’nın özgün coğrafi durumu da özel koşullar yaratmaktadır. Amerika’nın kendisine tehdit oluşturacak bir komşusu yoktur. Komşusu olmayınca yakında tehlikeli düşman da yoktur. Büyük bir başkentinin olmayışı merkezileşmeyi dolaylı olarak engellemekte, bu da masrafları düşük tutmaya katkıda bulunmaktadır. Toprağın genişliği bunlara eklendiğinde, Amerika’yı barış içinde uzun bir geleceğin beklediği söylenebilirdi. Geniş bir alana ve sınırsız kaynaklara sahip olan Amerika’da, 1815 yılı itibarıyla sadece on üç milyon insan yaşıyordu. Tocqueville’e göre Amerikalıların mutluluğu ve barışçı karakterleri siyaset yapma şekillerini de etkiliyordu. Amerikalıları en derinden etkileyen tutkular siyasal değil ticariydi, hatta ticaretteki pazarlık alışkanlıklarını siyasete taşıdıkları bile söylenebilirdi. Bu noktada mülkiyet hakkının temel belirleyici olduğunu ve Amerikalıların toplum ve düzen konusundaki yaklaşımlarının temelini oluşturduğunu düşünebiliriz. Tocqueville’in Amerika seyahatinden otuz yıl sonra Amerikalıların girdikleri dört yıl sürecek kanlı iç savaşın, onun dile getirdiği uzun barış öngörüsünü doğrulamamış olması ayrıca değerlendirilmelidir.

Demokrasinin olağan işleyişini sürdürmesini sağlayan bir başka faktör de yasalardır. Tocqueville bu konuda üç veriye dayanmaktadır. Bunlardan ilki, Amerika’nın federal yapısıdır ki, bu sayede Amerika büyük bir cumhuriyetin gücüne erişmekte, buna karşılık küçük bir cumhuriyet gibi güven ve barış içinde yaşamaktadır. İkinci olarak, belediyeler ve yerel kurumların gücü ön plana çıkmaktadır: “çoğunluk despotizmini yumuşatan komünal kurumlar, halka özgürlüğün tadını ve özgür yaşama sanatının inceliklerini tattırmaktadır”. Üçüncü olarak da, yine yargı erkinin bağımsızlığı ve gücü

gelmektedir. Demokrasiden sapmalar olduğunda mahkemeler çok yönlü bir işlev görmektedirler. Çoğunluğun özgürlüğüne engel olmadan, onun iradesini yavaşlatmakta ve ılımlı hale getirmektedirler.

Tocqueville, gelenek ve alışkanlıklar üstünde de durmuştur. “Gelenek ve alışkanlıklar” derken kastettiği Latince *moris* ve Fransızca *mœurs* olarak geçen sözcüğün kapsadığı alan ve buna ek olarak, bugün kültür olarak da tanımlayabileceğimiz, entelektüel ve ahlâki durumdur.

Amerikalıların dinsel alışkanlıkları Tocqueville’i şaşırtmıştı. Bu alışkanlıklar ve yarattıkları gelenek, Fransa’daki örneğe bütünüyle ters olduğu için, yazarımız Katolik din adamlarıyla yakın ilişkiler kurarak araştırmasını derinleştirmiştir. Ulaştığı sonuç, dinin görünen etkinliği kısıtlandıkça esas etkinliği ve ağırlığının daha da artacağı yönündeydi. Amerika’da Hıristiyanlık doğrudan siyasal alana girmeyerek gücünü artırmıştı. Tocqueville bu sonuca ulaşırken Fransız Devrimi tecrübesini de dikkate alır. Devrim yıllarında ve kısmen sonrasında, Fransız Katolik Kilisesi aristokrasi ve monarşinin tüm olumsuz eylemlerinden sorumlu tutulmuştu. Oysa Amerika’da böyle bir suçlama olmamıştı. Amerika’da din siyasetten ayrı tutularak, aile yaşamının ve günlük yaşamın bir parçası olarak kalmış, böylece gelenek ve alışkanlıklar içindeki yeri kalıcı olmuştur. Fransa’da ise çıkar çatışmalarının içinde ve siyasetle iç içe olduğundan yıprandığını belirtir.

Demokrasi hakkındaki eleştiri ve öngörülerıyla okurlarını şaşırtan ve bu çerçevede bugün de güncelliğini koruyan Tocqueville, 1835 gibi erken bir tarihte yayınlanan ilk cildin onuncu bölümünde ülkede yaşayan üç farklı ırktan insan topluluklarının yaşamını coğrafi bölgelere ayırarak ayrıntılarıyla betimler. Yerlilere ve siyahlara demokratik hakların tanınmasının fazla geciktirilmesinin mümkün olmayacağını da belirtmekten geri kalmaz.

Amerika’da Demokrasi’nin ikinci cildinin on dördüncü bölümünün başlığı, “Amerikalılarda Maddi Hazlar Sevgisi, Özgürlük Aşkıyla ve Kamusal Meselelere Yönelik İlgiyle Nasıl Birleşir?” dir. Bu bölümde yazar özgürlükle sanayi ve gelişme arasında bağlantılar kurar. Eşitliğin egemen değerler arasına girdiği çağlarda insanlar elde etmek istedikleri maddi ve manevi tüm değerler için bir araya gelip, örgütlenmenin yararını görürler. Örgütlenme pratiği yerleştikçe siyasal özgürlük ortamı gelişir. Özgürlük bu çağlarda zenginleşme için de uygun ortamı oluşturur. Ne var ki, zaman zaman maddi refahı ararken demokrasinin despotlaştığı durumlarda insanların refahı kendilerine sunacak bir *efendi*’ye teslim oldukları görülür. Bu durumda refah tutkusu kendi kendini yok edecek bir noktaya gelebilir.

Buradan Tocqueville’in modern demokrasi eleştirisinin henüz aşılmamış olan en önemli noktasına geliriz. Tocqueville için toplumsal huzur ve barış çok önemlidir ancak tarihte neredeyse tüm toplumların huzur ve barış ararken tiranlığa kaydıklarını hatırlatmaktan da geri kalmaz. Halklar elbette toplumsal huzuru küçük görmemeli ancak bununla asla yetinmemelidirler. Çünkü hükümetinden sadece huzur ve güven ortamı tesis etmesini isteyen bir halk esasen yüreğinin derinliklerinde köleşmiştir, refahın kölesi olmuştur, kendisini zincire vuracak insana ortam hazırlar.

Tocqueville böylece demokrasinin çelişkili doğasına dikkat çekmektedir. Demokrasi, bir özgürlük ve eşitlik rejimi de olabilir, bir baskı rejimine de dönüşebilir, hatta bu iki uç bazen eş zamanlı olarak birlikte var olabilir. Aşırı bireyselleşme demokrasilerde özgürlüğü tehdit eden bir toplumsal dinamik oluşturmaktadır. Hukuksal/siyasal bağlamda merkezi devletin bireysel özgürlük açısından nasıl başlı başına bir tehlike arz ettiğini zaten biliyoruz. Aşırı bireyselleşmenin getireceği içe kapanık toplum da kültürel olarak çoğunluk tiranlığına, kamuoyu despotizmine açık hale gelmektedir. Tocque-

ville, Amerika örneği üstünden bize demokrasilerin iç dinamikleri sonucu nasıl *yumuşak despotizm*'e ve *çoğunluk tiranlığı*'na sürüklenebildiğini göstermiştir. Fransa özelinde ise aristokrasiyi yeni tasfiye eden toplumların deneyimsiz bir burjuvazinin elinde demokratik kurumları geliştirip yaşatmakta yaşadığı sorunları irdelemiştir.

Tocqueville'in görüşleri, bugün de güncelliğini korumaktadır. Çözümlemelerinin, 20. yüzyılda Almanya ve İtalya'da örneklerini gördüğümüz demokrasi içinden gelişen baskı rejimlerini yüz yıl önceden haber verdiği söylenebilir. Bilindiği üzere totalitarizm, demokrasinin sorunlarına çözüm gibi görünür, çoğu zaman bu iddiayı taşıyarak iktidara gelir. İktidarla halk, ya da devletle toplum arasındaki kopukluğu giderecek gibi gözükür, ama içinden çıktığı demokrasiyi ters yüz ederek söz konusu kopukluğu yeniden üretir. Devletle toplum özdeşlenir, birey ortadan kalkar. Tocqueville'in demokrasi çözümleneleri totaliter sistemlerin kökenlerinin anlaşılmasına da katkıda bulunmuştur. Esasında demokrasinin çeşitli düzeylerde yaşadığı sorunların çözümü de, onun baskı rejimine dönüşmesinin panzehiri de tek bir noktada düğümlenmektedir: özgürlüğü hayata geçirmek.

Siyaset biliminde *siyasal katılım* kavramı çerçevesinde ele alınan, yönetenleri ya da yönetenlerin kararlarını etkilemeye dönük tüm süreçler bu bağlamda önem kazanmaktadır. Tocqueville'in Amerika'da gözlemlediği yerel yönetimler, siyasal partiler, sivil toplum örgütleri, çeşitli dernek ve kuruluşlar yurttaşın özgürlük pratiğini geliştireceği kurumlardır. Bireyle devlet arasındaki bu ara katmanlar, yurttaşın kendi çıkarını düşünen birey olmanın dışında kamusal konulara da duyarlı olmasını sağlar. Siyasal ve toplumsal örgütlere katılım yoluyla özgürlük ruhunun yaşatılması Tocqueville'in sürekli yinelenmediği bir ana tema olarak karşımıza çıkacaktır.

DE LA
DÉMOCRATIE
EN AMÉRIQUE.

ALEXIS DE TOCQUEVILLE,

AVOCAT A LA COUR ROYALE DE PARIS,

L'un des auteurs du livre intitulé :

DU SYSTÈME PÉNITENTIAIRE AUX ÉTATS-UNIS.

Orné d'une carte d'Amérique.

TOME PREMIER.

PARIS.

LIBRAIRIE DE CHARLES GOSSELIN,

RUE SAINT-GERMAIN-DES-PRÉS, 9.

M DCCC XXXV.

DE LA

DÉMOCRATIE

EN AMÉRIQUE.

PAR

ALEXIS DE TOCQUEVILLE,

AVOCAT A LA COUR ROYALE DE PARIS,

L'un des auteurs du livre intitulé :

DU SYSTÈME PÉNITENTIAIRE AUX ÉTATS-UNIS.

Orné d'une carte d'Amérique.

TOME SECOND.

PARIS,

LIBRAIRIE DE CHARLES GOSSELIN,

RUE SAINT-GERMAIN-DES-PRÉS, 9.

M DCCC XXXV.

Alexis de Tocqueville.

BİRİNCİ CİLT

12. BASKI İÇİN BİLGİLENDİRME

Gözlerimizin önünde bir anda gerçekleşmiş olan olaylar ne kadar büyük ve apansız olurlarsa olsunlar, bu eserin yazarının bunlara hiç şaşırmadığını söylemeye hakkı vardır. Bu kitap on beş yıl önce, sürekli tek bir düşünceyle meşgul olunarak yazıldı: Dünyada demokrasinin evrensel düzeyde karşı konulmaz biçimde iktidara gelmesi. Bu kitabı okuduğunuzda, onun her sayfasında, toplumun biçim değiştirdiğini, beşeriyetin koşullarının değiştiğini ve yeni almyazılarının yaklaştığını insanlara hatırlatan dirayetli bir uyarıyla karşılaşacaksınız.

En başta şu kelimeler yazılıdır:

“Öyleyse diyebiliriz ki, fırsat eşitliğinin aşamalı gelişimi ilahi bir olgudur ve böyle olmasını da şu özelliklerine borçludur: Evrenseldir, kalıcıdır ve her gün beşerî kudretin sınırlarını zorlar, her olay ve her insan bizzat onun gelişimine katkıda bulunur. Peki kökleri böyle derinlere uzanan toplumsal bir hareketin sadece bir neslin girişimleri sonucu kesintiye uğrayacağına inanmak akıllıca olur mu? Feodal sistemi yıktıktan ve kralları yendikten sonra demokrasinin burjuvalar ve zenginler karşısında gerileyeceğini düşünebilir miyiz? Bu sistemin kendisi bu kadar güçlenmiş ve düşmanları da bu kadar zayıflamışken neden dursun ki?”

Temmuz devrimiyle sarsılmak yerine güçlenmiş olan bir monarşinin mevcudiyetinde, olayları öngörerek bu satırları yazan kişi, bugün korkusuzca kamunun dikkatini kendi eserinin üzerine yeniden çekebilir.

Aynı zamanda, şimdiki koşulların onun kitabına ilk basıldığı zamanda taşımadığı güncel bir ilgi ve pratik bir yararlılık verdiğini söylememiz gerekir.

Krallık o sırada var oluyordu. Bugün ise yıkıldı. Monarşist Fransa için sadece bir merak konusu olan Amerika'nın kurumları, cumhuriyetçi Fransa

için bir inceleme konusu olmak zorundadır. Yeni bir hükümeti kuran şey sadece güç değildir, iyi yasalardır. Savaşçıdan sonra, yasa koyucudur. Birisi yıkar, diğeri kurar. İkisi de kendi eserini ortaya koyar. Artık Fransa'da krallığın mı yoksa cumhuriyetin mi kurulacağını sorgulamasak da, hareketli bir cumhuriyete mi yoksa sakin bir cumhuriyete mi, düzenli bir cumhuriyete mi yoksa düzensiz bir cumhuriyete mi, barışçı bir cumhuriyete mi yoksa savaşçı bir cumhuriyete mi, liberal bir cumhuriyete mi yoksa baskıcı bir cumhuriyete mi, özel mülkiyet ve aile haklarını, bu kutsal hakları tehdit eden bir cumhuriyete mi yoksa bunları tanıyan ve onaylayan bir cumhuriyete mi sahip olacağımızı öğrenmek durumundayız. Korkunç bir problem, öyle ki çözümlü sadece Fransa'yı değil, tüm medeni dünyayı ilgilendiriyor... Eğer kendi kendimizi kurtarırsak, aynı zamanda çevremizdeki halkları da kurtarıyoruz. Eğer kaybolursak, onları da kendimizle birlikte kaybederiz. Bizim demokratik bir özgürlüğe mi yoksa demokratik bir tiranlığa mı sahip olacağımıza göre, dünyanın kaderi de farklı olacaktır. Diyebiliriz ki bugün cumhuriyetin her yerde kurulması veya her yerde ortadan kalkması bize bağlıdır.

Oysa ortaya koyduğumuz bu problemi Amerika altmış yıl önce çözdü. Daha yeni kendi aramızda kabul ettiğimiz halk egemenliği ilkesi altmış yıldır orada bütünüyle egemendir. En doğrudan, en sınırsız ve en mutlak haliyle uygulanmaktadır. Altmış yıldır, bu ilkeyi tüm yasalarının müşterek kaynağı yapan halk, nüfus, bölge ve servet bakımından durmaksızın büyüyor. Şunu fark ediniz ki, bu halk, bu dönem boyunca, sadece yeryüzünün en müreffeh halkı olmadı, aynı zamanda en istikrarlı halkı da oldu. Avrupa'nın tüm ulusları, savaşlarla kırıp geçirilirken veya sivil ihtilaflarla parçalanırken, medeni dünyada sadece Amerikan halkı sakin kalabildi. Neredeyse tüm Avrupa devrimlerle alt üst oldu; Amerika'da neredeyse küçük bir kargaşa bile olmadı. Cumhuriyet orada bozucu değildi ama tüm hakları koruyordu; bireysel mülkiyet, dünyanın hiçbir ülkesinde olmadığı kadar orada garanti altına alınmıştı; anarşi gibi despotizm de orada duyulmamıştı.

Daha büyük umutları ve daha büyük dersleri başka nerede bulabiliriz? Amerikalıların canla başla bağlandığı kurumlarını olduğu gibi kopyalamak için değil, bize uygun olanı daha iyi kavramak için, örnek almaktan çok ders çıkarmak için, yasalarının ayrıntılarından çok ilkelerini ödünç almak için Amerikalılara bakışlarımızı çevirelim. Bu durumda, Fransa cumhuriyetinin yasaları, Birleşik Devletler'de yürürlükte olan yasalardan farklı olabilir ve olmak zorundadır, ama Amerikan Anayasası'nın kendisi üzerine dayandığı ilkeler, kuvvetlerin düzeni, dengesi, hakiki özgürlük, hukuka samimi ve derin saygı ilkeleri tüm cumhuriyetler için zorunludur; bunların tüm cumhuriyetlerde müşterek olması gerekir. Bunların olmadığı yerde, cumhuriyetin artık var olmayacağını önceden söyleyebiliriz.